

**Eesti
Õpilasesinduste
Liit**

Digivahendite kasutamine koolis

Seisukoht

Sissejuhatus

Eesti on seadnud eesmärgiks rakendada suuremal määral digivahendeid õppetöös. Kui varasemalt oli eesmärgini jõudmise peamine takistus õpilaste ligipääs digitaristule ja digitaalse õppevara puudulikkus ning ebaühtlus, on tänaseks see probleem oluliselt kahanenud. Suurima murekohana näeb Eesti Õpilasesinduste Liit oskust digivahendeid õppetöös rakendada ning digitaalse õppevara kõrget hinda.

Digivahendite, digitaalse õppevara ning -materjalide kasutamise eesmärk õppetöös on õppimise ja õpetamise kvaliteedi tõstmine, Eesti elanikkonna IKT oskuste arendamine ning õpetajate töökoormuse vähendamine. Selleks on oluline kasutada digivahendeid, digitaalset õppevara ja materjale eesmärgipäraselt ning mõtestatult. Digivahendite abil õppimine ei ole ainuõige meetod ning digilahendused ei peaks asendama klassikalisi õppematerjale. Küll aga peaksid digilahendused toetama üldist õppetööd.

Digilahenduste kasutamine on kooliti erinev. See võib olla tingitud kooli finantsvõimalustest või valmidusest ja oskusest digilahendusi kasutada. Igal õpetajal peab olema võrdne võimalus digivahendeid ja materjale oma töös rakendada. Eesmärk peab olema tasandada digilahendustega seotud erisused koolide vahel.

Käesolev seisukoht võeti esmalt vastu EÕEL-i 36. üldkoosolekul ning kandis nime "Digipööre". Seisukoht töötati välja riikliku digipöörde projekti raames. 2024. aastal 51. üldkoosolekul uuendati seisukohta ning muudeti pealkirja ning seisukoha fookust. Käesolevast seisukohast on leitavad Eesti Õpilasesinduste Liidu seisukohad, mis puudutavad digivahendite kasutamist koolis ning õppetöös.

Ettepanekud

- Igale õpilasele peab olema tagatud võrdne ligipääs digitaristule**, et vähendada hariduslikku ebavõrdsust ja pakkuda kõigile võrdsed võimalused õppimiseks, edasiste õpingute planeerimiseks, sotsialiseerumiseks või muul moel interneti kasutamiseks, olenemata nende sotsiaalmajanduslikust taustast. Igal õpilasel peaks olema koolis tasuta ligipääs arvutile. Riik ja kohalikud omavalitsused peavad tagama püsiva toetuse digitaristu arendamiseks, et digiõppe areng ei sõltuks projektipõhisusest.
- Koolid peaksid rohkem integreerima digivahendeid õppetöösse.**
 - Digivahendeid on oluline õppetöös kasutada teadlikult ning läbimõeldult.
 - Digivahendite kasutamine õppetöös on interaktiivsem ja tagab kiirema tagasiside.
 - Digivahendid ei asenda õpetajat.
 - Digimaterjalide suur eelis võrreldes paberkandjal õpikute ja töövihikutega on nendes oleva info lihtsam uuendamine.
 - Koolid peaksid tegema koostööd hankimaks ühiskasutamise eesmärgil tehnoloogiat, mida ühe kooli tarbeks oleks liialt kulukas hangida.
 - Digivahendite integreerimine peaks lähtuma aine spetsiifikast ja vanuserühmast
- Kontaktõpe ja inimestevaheline suhtlus tuleb säilitada.** Kogemus Covid-19 viirusest tingitud distantsõppest näitas, et koolis kohapeal õppimine on õpilasele ülimalt oluline. Üksnes digivahendite toel õppimine mõjub negatiivselt õpilase vaimsele tervisele, sotsiaalsele arengule ning õpitulemustele. Oluline on säilitada kontakt kaasõpilaste ja õpetajaga. Digivahendid on võimalus toetada õpetaja tööd ja pakkuma uusi võimalusi õppimise individualiseerimiseks.
- Riik peab suurendama rahastust digivahendite kaasamiseks õppetöösse**, et koolidel oleksid vajalikud ressursid ja tingimused tehnoloogia tõhusaks rakendamiseks hariduses. Digimaterjalide varamute soetamine on muutunud koolide jaoks liialt kalliks, mistõttu jätavad paljud koolid need ostmata. See aga piirab materjalide hulka, mida õpetajad tunnitöö raames kasutada saavad.

5. **Õpetajaid peaks julgustama suuremal määral kasutama oma töös digivahendite abi**, et rikastada õppeprotsessi ja muuta see mitmekülgsemaks ning kaasahaaravamaks. Digivahendite õigesti kasutamine võimaldab teatud määral vähendada õpetaja töökoormust, pakkudes rutiinsete ülesannete nagu kodutööde ja kontrolltööde hindamise ning materjali jagamise automatiseerimist. Õpetajatele peab tagatud olema kiire tugi digivahendite rikke korral, kuna see võib segada õppetööd.
6. **Digivahendite kasutamisel tuleb arvestada õpilaste vanust**, kuna erinevatel vanuserühmadel on erinevad õpivajadused ja võimed, mis vajavad kohandatud lähenemist. Nooremate klasside puhul on digivahendite abil võimalik teha õppimine mängulisemaks ning vanemates klassides anda õpilastele iseseisvamaid ülesandeid nagu esitluste või videote koostamine jpm.
7. **Paberkandjal õppimine ja eksamite sooritamine peab jääma õppeprotsessi osaks**, sest see arendab kriitilisi oskusi nagu käsitsi kirjutamine ja analüütiline mõtlemine. Käsitsi kirjutamine aitab paremini kirjutatut meelde jätta. Pidevalt digivahendite tunnis kasutamine võib mõjuda kahjustavalt õpilaste silmadele, mistõttu peab digivahendite kasutamisele olema ka vaheldust.
8. **Digivahendite laiem kasutamine õppetöös võib vähendada koolikoti kaalu**, vähendades õpikute, töövihikute ja vihikute hulka, mida õpilane igapäevaselt koolis kaasas kandma peab. Oluline on kommunikatsioon õpetaja ja õpilase või lapsevanema vahel, et teavitada õpilastele, kui tundi pole materjale vajalik kaasa võtta. EÕELi koolikottide kaalumise kampaaniad on viidanud selgele probleemile koolikottide liigse raskusega, kusjuures suure osa ranitsate raskusest moodustasid kohustuslikud õppevahendid. Digivahendid on koolis õpilastele olemas ning neid ei ole vajadus kaasas kanda.
9. **Iseseisev töö digivahenditega toetab õpilaste autonoomiat**, andes neile võimaluse valida ise õppimise aeg, koht ja tempo, mis soodustab vastutustundlikkust ja paremat ajaplaneerimist. Selline meetod töötab paremini vanemates kooliastmetes, kus on suurem eeldus, et õpilane iseseisva õppimisega hakkama saaks. Iseseisev õppimine aitab koormust vähemaks võtta ka tunniplaanilt ning võimaldab koolipäeva alustada hiljem, ilma, et koolipäev hiljem lõppeks.
10. **Koolides ei peaks olema telefonid ega arvutid keelatud**, küll aga tuleb luua keskkond, mis soodustaks tunnivälisel ajal neist hoidumist. Nutivahendite keelamine tekitab vastupidiselt loodetud eesmärgile õpilastes trotsi neid rohkem kasutada koolivälisel ajal. Kooli ülesanne peaks olema luua õpilasele vahetunnis selline keskkond, milles õpilane nutivahendite asemel iseseisvalt mõne muu tegevuse valib.

11. Tehisintellekti ei peaks vaatama kui tabuteemat, vaid õppevahendit.

Tehisintellekti tarka kasutamist peaks koolides õpetama digiõpetuse raames. TI abil on võimalik automatiseerida rohkelt tööülesandeid ning programmi valdamine on seetõttu oluline oskus tulevikuks. Uurimistöode ja loovtööde raames on võimalik kasutada tehisintellekti andmete analüüsiks. Tehisintellekti kasutamist tuleb õpetada vastutustundlikult, pidades silmas eetilist kasutamist ja oskust kriitilisest hinnata nende tööriistade tulemusi.